

Türkiye'nin HES mimarı Dokar'ın uzmanlığı sınırları aşıyor

Sabri Karabay

Türkiye yenilenebilir enerji piyasasının altyapısını inşa etme konusunda verimli bir tasarımcı ve yüklenici olma hedefini üstlenen Dokar İnşaat, güçlü partnerleriyle HES yatırımcılarına

A'dan Z'ye anahtar teslim çözümler sunuyor. Pakistan'ın resmi kuruluşu Heavy Mechanical Complex ile imzaladığı ikili anlaşmayla bu alandaki tecrübesini uluslararası alana taşıyan şirket, Türkiye'deki mini hidroelektrik potansiyelinden yararlanmak isteyen yatırımcılara önemli fırsatlar sunmaya hazırlanıyor.

B araj ve termik santral inşaatındaki tecrübesini Avrupalı hidroelektrik santral ekipmanı üreticisi ile birleştirerek HES yatırımcılarına komple çözümler sunan Dokar İnşaat, hizmet yelpazesini 500 kW ve altındaki HES'lerde kullanılacak santrallerle genişletiyor. Bu yeni ekipmanın Türkiye'deki mini hidroelektrik potansiyelinden yararlanmak isteyen yatırımcılara önemli fırsatlar sunacağını belirten Dokar İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Sabri Karabay, yatırımcılara sundukları hizmetleri Enerji Dergisi'ne anlattı.

"Enerji piyasasının altyapısını inşa eden" bir şirket olma misyonuyla çalışmalarını sürdüren Dokar İnşaat hakkında bilgi verir misiniz?

DOKAR kurucumuz merhum Doğan Karabay'ın isim-soyadının "DOKAR" şeklinde birleşmesinden türemiştir. Firmamız 1980'lerden günümüze kadar alt-yapı müteahhidi olarak devletle yapılan çeşitli anlaşmalarla baraj, gölet, termik santral ve sulama tesisleri anahtar teslim inşaatlarını sürdürmektedir. Bu hizmetlerimizin içinde özellikle enerji sektörünün ana kay-

naklarından biri olan HES projelerinin değerlendirilmesi de yer almaktadır. İthal malı elektromekanik (türbin ve hidro generatör) tedarikine ilaveten yerli kesici ve nakil hatlarının entegrasyonu için gerekli çözüm önerilerimizi geçmişten gelen tecrübelerimizle birlikte müşterilerimize sunmaktayız. Yenilenebilir enerji üretiminde altyapı koordinasyonu çok önemlidir. Dokar İnşaat, hidroelektrik santral ekipmanları tasarlama ve imal ettirme konusunda çok uluslu şirketlerle başardığı işlerin tecrübesiyle anahtar teslim çözüm üretmeyi hedef almakta.

İLK LASTİK BARAJI BRIDGESTONE ve DOKAR BERABER İNŞAA ETTİ

Bugüne kadar imza attığınız ve son dönemde çözüm ortağı olduğunuz projeleri aktarır mısınız?

Kuruluşundan bu yana firmamızın bitirdiği çeşitli baraj, gölet, sulama ve termik santral işleri bulunmaktadır. Ancak en dikkat çekici olanlarından biri 2003 yılında tamamlanan Lastik Baraj İnşaatıdır. Bridgestone firması ile beraber tasarlanıp inşa edilen Lastik

Baraj, işletmeye alındığı 2003 yılında Türkiye'nin ilk, dünya'nın sekizinci büyük lastik barajıydı. Bu baraj, klasik bir baraj yapısına göre çabuk devreye alma, düşük inşaat maliyeti, işletme kolaylığı ve otomasyon gibi çeşitli avantajlar sunmaktadır. Lastik Baraj, operatör gözetimi olmaksızın tam otomatik çalışmaktadır. Bir diğer kayda değer proje ise Afşin Elbistan B Termik Santrali kül barajı inşaatıdır. 1440 MW kurulu gücü ile Türkiye'nin en büyük kömür santrallerinden biri olan Afşin-Elbistan B Termik santralinin 18 milyon m³ hacmindeki kül barajı, firmamız mühendislerince tasarlanan bunker-kamyon yöntemi ile tamamlanmıştır. Kül Barajı'nın hacmi, Keban Barajı'nın gövde dolgu hacminden daha büyüktür.

Dokar olarak HES tedarik ve imalatında hangi safhadasınız?

Sektörün önü açıldıkça yerel çareler katlanarak çoğalmaya başlar. Bu hem yan sanayideki ekonomiyi canlandırır hem de yeni çözümlerin formlerini üretir. HES'lere yönelik, inşa-

at ve inşaatın projelendirilmesi, Avrupalı su türbin firmamızla beraber türbin ve ilgili aksamın temini, yine Avrupalı Hidro Generatör firmamızla beraber HES'lerde kullanılan evsafaki hidro generatörlerin temin ve montajını yapmaktayız. Su türbin firmamız, 30MW büyüklüğe kadar Kaplan, Francis ve Pelton türbinleri tasarlayıp üretebilme kapasitesine sahiptir. Hidro Generatör firmamız ise 75rpm ile 1500rpm hız aralığında 235MVA'ya kadar hidro generatör üretmektedir.

TEK ELDEN KOMPLE HİZMET SUNUYOR

HES projelerinde Dokar'ı farklı kılan ve rekabette bir adım öne çıkaran unsurlar nelerdir?

1989 yılından bu yana su yapıları projelendirme ve inşaatı ile uğraşmaktayız. Enerji sektöründeki özelleştirme faaliyetleri, yeni müşterilerimize anahtar-teslimi çözüm üretme ihtiyacı doğurmuştur. Artık sadece inşaatı yapmanın yeterli gelmediğini göyerek, su türbin ve hidro generatör firmalarından da firmamızın sunduğu ürünler listesine ekledik. Böylece bir HES projesi devreye alınana kadar geçen tüm safhalarda A'dan Z'ye hizmet verme imkanına kavuştuk. Bugün itibarıyla Dokar çatısı altında, HES lisans sahiplerinin talebine bağlı olarak projelendirme, inşaat, su türbin temin ve montajı, hidro generatör temin ve montajı ve santralin devreye alma hizmetlerini tek elden vermekteyiz. İsteyen müşterilerimize bu hizmetlerin tümü veya isteğe bağlı olarak bir kısmını verebilmeye esnekliğine sahibiz.

Çin imalat sanayi ayn tutulursa dünyada HES üreticileri Avrupa kıtasındadır. Türkiye, Ortadoğu ile Afganistan ve Pakistan pazanı için tek yetkili temsilcilik anlaşmasını imzaladığımız Avrupalı su türbin ve hidro generatör üreticileriyle beraber çalışmaktayız. Ayrıca Türkiye'de ve tek yetkili distribütörü olduğumuz ülkelerdeki ter-

"Hidro Generatör firmamız 75rpm ile 1500rpm hız aralığında 235MVA'ya kadar hidro generatör üretmektedir."

"Su türbin firmamız, 30MW büyüklüğe kadar Kaplan, Francis ve Pelton türbinleri tasarlayıp üretebilme kapasitesine sahiptir."

PAKİSTAN'DAKİ 17 MW'LİK HES PROJESİNE DOKAR İMZASI

Dokar Yönetim Kurulu Başkanı Sabri Karabay, Türkiye'de edindikleri deneyimleri Pakistan'ın resmi kuruluşu Heavy Mechanical Complex (HMC) ile imzaladıkları anlaşmaya yurdına taşıdıklarını söylüyor. Anlaşma kapsamında hem Pakistan'ın zengin akarsu kaynaklarını HES üretim merkezi haline getirmek hem de ülkede enerji su taşkınlarını lastik baraj çözümleriyle önlemek için çalışma başlattıklarını bilgisini veren Karabay, şunları aktarıyor:

"Sayın Bakan Sayın Mir Hazar Khan Bijran'ın davetlisi olarak gittiğimiz Islamabad da bilhassa Dokar'ın Türkiye'de inşa ettiği lastik baraj teknolojinin uygulanıp Pakistan'ın sel baskını bölgelerinde taşkın önleyici ve aynı zamanda enerji üreten HES olarak da yapılandırılması konuları görüşülmüştür. Bin kaçtane fazla çalışmaya, HMC firması Pakistan'ın en büyük devlete ait sanayi kuruluşlarından biridir. Dokar ile HMC arasında imzalanan ortaklık anlaşması çerçevesinde HMC tarafından gerçekleştirilecek olan HES projelerinin, tüm inşaat, proje yöneltim, su türbin ve hidro generatörlerin temin ve montaj, tüm hidro-mekanik ekipman temin ve montaj işleri firmamız tarafından yürütülecektir. İnzalanan ortaklık kapsamında ilk inşa edeceğimiz HES, Kuzey Pakistan'da yer alan 17 MW'lık kuruluş çözümleri. Projenin tahmini maliyeti 22 milyon USD bulağıdır.

Alman yatırım bankası KfW tarafından Afganistan'da Kabile yakın Çak Vardak bölgesindeki hidroelektrik santralini rehabilitasyon için işi firmamız adına davetیه çıkarılmıştır."

mik ve hidro elektrik santrallerini rehabilitasyon işlerine de teklifler hazırlamaktayız. Finansal açımlarıyla yurtdışı projelerimizin alınmasına katkı sağlayan Amerikalı bir şirkete de görüşmelerimiz sürüyor.

Artık yatırım EPDK' dan ruhsat almak zorunda kalmadan, kurulu gücü 500 kw altında hidroelektrik santral inşa edilecek. Dokar'ın bu yündeki projeleri var mı?

500 kW ve altı HES imalatları daha az maliyetle ve kısa sürede inşa edilip hizmete geçebilir. Bu ölçekteki HES'ler için üretim aşamasında olduğumuz, montajı 20" standart konteyner içinde kalan, giriş-çıkış su boruları kolayca bağlanan, konumuna göre üretim merkezi ve/veya şebeke yakınına kurulan, çalışması internet üzerinden takip edilebilir/kumanda olabilen bir santrali de piyasaya sunmak üzereyiz. Bu tür ekipmanlar sanayicilerimizin dikkatini çekecek ve yakın zamanda yurdumuzda üretilen santraller komşu ülkelere ihraç edilmeye başlayacaktır.

"500 kW'a kadar Mini HES'leri modülerleştirdik. Lisans almaya gerek kalmadan küçük su kaynaklarından kendi elektriğinizi üretme imkanı sunmaktayız."